

Circulaire

Brussel, 9 december 2015

Kenmerk: NBB_2015_30

uw correspondent:

Kajal Vandenput
tel. +32 2 221 51 77 – fax +32 2 221 31 04
kajal.vandenput@nbb.be

Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsaanvragen voor het gebruik van één of meer maatregelen als bedoeld in artikel 308bis van Richtlijn 2009/138/EG

Toepassingsgebied

*Verzekerings- en herverzekeringsondernemingen naar Belgisch recht.
Verzekerings- en herverzekeringsholdings naar Belgisch recht.
Gemengde financiële holdings naar Belgisch recht.*

Samenvatting/Doelstelling

Deze circulaire verschaft informatie over de vereisten van de Bank inzake het indienen van informatie in het kader van de goedkeuringsaanvragen voor het gebruik van één of meer maatregelen als bedoeld in artikel 308bis.

Structuur

- I. Context
- II. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen van Solvabiliteit II (art. 308bis)
- III. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van een matchingopslag (art. 77ter Matching Adjustment)
- IV. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de kennisgeving voor het gebruik van een volatiliteitsaanpassing (art. 77quinquies Volatility Adjustment)
- V. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van de overgangsmaatregelen (art. 308quater Transitional Measure on the risk-free interest rates en art. 308quinquies Transitional Measure on technical provisions)
- VI. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het in aanmerking nemen van aanvullendvermogensbestanddelen (art. 90 Ancillary Own Funds)
- VII. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het in aanmerking nemen van vermogensbestanddelen die

niet opgenomen zijn in het overzicht van eigenvermogensbestanddelen (art. 95 Own Funds items not on the list of items referred to in Art. 97)

- VIII. *Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van ondernemingsspecifieke parameters ter vervanging van een subset van parameters binnen de opzet van de standaardformule (art. 104, § 7 Undertaking Specific Parameters)*
- IX. *Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het vestigen van effectiseringsvehikels op het grondgebied (art. 211 Special Purpose Vehicles)*
- X. *Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van de sub-module “aandelenrisico op basis van looptijd” (art. 304 Duration-based equity sub-module)*
- XI. *Vereisten inzake de overgangsmaatregel voor de sub-module “aandelenrisico” (art. 308ter Equity transitional)*
- XII. *Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van een (gedeeltelijk) intern model (art. 112 Full and Partial Internal Models en art. 230-231 Group Internal Model)*
- XIII. *Procedure voor de beoordeling door de Bank en goedkeuringstermijnen*
- XIV. *Inwerkingtreding*

Geachte mevrouw
Geachte heer

I. Context

In het kader van de invoering van Solvabiliteit II is het van belang dat de transparantie wordt verbeterd en dat nadere toelichting wordt gegeven bij de informatievereisten en de te volgen procedures met betrekking tot de goedkeuringsprocessen voor de verschillende maatregelen als bepaald in artikel 308bis (*gefaseerde invoering*) van Richtlijn 2009/138/EG.

Voor het gebruik van sommige maatregelen die onder de gefaseerde invoering van Solvabiliteit II vallen, zal de Bank vooraf haar goedkeuring moeten verlenen op basis van een volledig aanvraagdossier van de onderneming. De goedkeuring door de Bank zal enkel op individuele basis worden gegeven, rekening houdend met de specifieke vereisten en met aanvullende elementen die relevant zijn voor de beoordeling.

Deze circulaire preciseert de specifieke vereisten inzake het indienen van informatie en de te volgen procedures met betrekking tot de goedkeuringsprocessen.

II. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen van Solvabiliteit II (art. 308bis *Gefaseerde Invoering*)

Indien een verzekeringsonderneming de intentie heeft om een aanvraag in te dienen ter goedkeuring van één of meerdere van de hieronder beschreven maatregelen in het kader van de inwerkingtreding van Solvabiliteit II, moet zij bij de Bank bepaalde specifieke en relevante gegevens indienen:

- matchingopslag (art. 77ter van Richtlijn 2009/138/EG) [*Matching Adjustment*];
- volatiliteitsaanpassing (art. 77quinquies van Richtlijn 2009/138/EG) [*Volatility Adjustment*];

- overgangsmaatregel voor de risicovrije rentevoeten (art. 308quater van Richtlijn 2009/138/EG) [*Transitional Adjustment*];
- overgangsmaatregel voor de technische voorzieningen (art. 308quinquies van Richtlijn 2009/138/EG) [*Transitional Deduction*];
- aanvullend eigen vermogen (art. 90 van Richtlijn 2009/138/EG) [*Ancillary Own Funds*];
- vermogensbestanddelen die niet opgenomen zijn in het overzicht van eigenvermogensbestanddelen (art. 95 van Richtlijn 2009/138/EG) [*Own Funds items not on the list of items referred to in Art. 97*];
- gebruik van ondernemingsspecifieke parameters ter vervanging van een subset van parameters binnen de opzet van de standaardformule (art. 104, § 7 van Richtlijn 2009/138/EG) [*Undertaking Specific Parameters*];
- vestiging van effectiseringsvehikels op het grondgebied (art. 211 van Richtlijn 2009/138/EG) [*Establishment of Special Purpose Vehicles*];
- sub-module “aandelenrisico op basis van looptijd” (art. 304 van Richtlijn 2009/138/EG) [*Duration-based equity sub-module*];
- gebruik van een (gedeeltelijk) intern model (art. 112 en art. 230-231 van Richtlijn 2009/138/EG) [*Full and Partial Internal Model*].

Om het gebruik en de gevolgen van die verschillende maatregelen (afzonderlijk of gecombineerd) te kunnen beoordelen, moeten de ondernemingen die de intentie hebben om één of meerdere van de hieronder beschreven maatregelen te gebruiken, bij de Bank de informatie indienen als beschreven in bijlage 1 (zie tabel *Annex 1 Impact measures.xls*).

III. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van een matchingopslag (art. 77ter Matching Adjustment)

Bij haar beoordeling van de gepastheid en de toelaatbaarheid van het gebruik van een matchingopslag zal de Bank rekening houden met de specifieke vereisten en criteria voor het gebruik van de matchingopslag als gedefinieerd in artikel 77ter van Richtlijn 2009/138/EG en met de elementen van het goedkeuringsdossier als gespecificeerd in Uitvoeringsverordening (EU) 2015/500 van de Commissie van 24 maart 2015 (beschikbaar via de volgende linkwebsite http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2015_079_R_0005&from=EN) en de EIOPA richtsnoeren van 2 Februari 2015 betreffende de tenuitvoerlegging van de langetermijngarantiemaatregelen (beschikbaar via de website van EIOPA : <https://eiopa.europa.eu/publications/eiopa-guidelines/guidelines-on-the-implementation-of-the-long-term-guarantee-measures>). Bovendien wordt verwacht dat de ondernemingen voldoen aan de volgende vereisten inzake hun risicobeheersysteem:

i. Liquiditeitsplan (art. 44, § 2)

De ondernemingen moeten krachtens artikel 44, paragraaf 2. van Richtlijn 2009/138/EG een liquiditeitsplan opstellen met een raming van de inkomende en uitgaande kasstromen in verband met de activa en passiva die vallen onder de matchingopslag.

ii. Gevoeligheidsanalyse (art. 44, § 2bis b)

Met betrekking tot het activa-passivabeheer moeten de ondernemingen krachtens artikel 44, § 2bis b) van Richtlijn 2009/138/EG een regelmatige beoordeling uitvoeren van de gevoeligheid van hun technische voorzieningen en in aanmerking komend eigen vermogen voor de hypothesen die ten grondslag liggen aan de berekening van de matchingopslag, met inbegrip van de berekening van de fundamentele spread als bedoeld in artikel 77quater, paragraaf 1, onder b) van Richtlijn 2009/138/EG, het

mogelijke effect van een gedwongen verkoop van activa op het in aanmerking komend eigen vermogen, veranderingen in de samenstelling van de toegewezen activaportefeuille, en tot slot, het effect dat een verlaging van een matchingopslag tot nul zal teweegbrengen.

Indien de verlaging van een matchingopslag tot nul zou resulteren in niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste, dient de onderneming ook een analyse te maken van de maatregelen die zij zou kunnen nemen om het niveau van het in aanmerking komend eigen vermogen ter dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste weer op peil te brengen of om haar risicoprofiel zodanig te verlagen dat weer wordt voldaan aan het solvabiliteitskapitaalvereiste.

iii. ORSA (art. 45, § 2bis)

In het kader van de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit [ORSA] dienen de ondernemingen krachtens artikel 45, § 2bis van Richtlijn 2009/138/EG een beoordeling uit te voeren van de naleving van de solvabiliteitskapitaalvereisten, waarbij de in artikel 77ter bedoelde matchingopslag wel en niet in aanmerking wordt genomen. Bij deze beoordeling dient rekening te worden gehouden met voldoende aangepaste hypothesen en met verscheidene economische omstandigheden.

Indien een onderneming gebruik wenst te maken van een matchingopslag in het kader van de inwerkingtreding van Solvabiliteit II, vraagt de Bank om in het aanvraagdossier de in de punten i. , ii. en iii. omschreven informatie op te nemen, namelijk het liquiditeitsplan, de beoordelingen m.b.t. de gevoeligheid van de hypothesen, de eventuele analyses van de te nemen maatregelen in geval van niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste en het rapport over de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit.

IV. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de kennisgeving voor het gebruik van een volatiliteitsaanpassing (art. 77quinquies Volatility Adjustment)

De ondernemingen die de intentie hebben om gebruik te maken van de volatiliteitsaanpassing als omschreven in artikel 77quinquies van Richtlijn 2009/138/EG, dienen dit vooraf mee te delen aan de Bank aan de hand van een kennisgevingsbrief. Wij verwijzen ook naar de EIOPA richtsnoeren van 2 Februari 2015 betreffende de tenuitvoerlegging van de langetermijngarantiemaatregelen (beschikbaar via de website van EIOPA : <https://eiopa.europa.eu/publications/eiopa-guidelines/guidelines-on-the-implementation-of-the-long-term-guarantee-measures>). Bovendien wordt verwacht dat ondernemingen voldoen aan de volgende vereisten inzake hun risicobeheersysteem:

i. Liquiditeitsplan (art. 44, § 2)

De ondernemingen moeten krachtens artikel 44, § 2 van Richtlijn 2009/138/EG een liquiditeitsplan opstellen met een raming van de inkomende en uitgaande kasstromen in verband met de activa en passiva die vallen onder de volatiliteitsaanpassing.

ii. Gevoeligheidsanalyse (art. 44, § 2bis c)

Met betrekking tot het activa-passivabeheer moeten de ondernemingen krachtens artikel 44, § 2bis c) van Richtlijn 2009/138/EG een regelmatige beoordeling uitvoeren van de gevoeligheid van hun technische voorzieningen en in aanmerking komend eigen vermogen voor de hypothesen die ten grondslag liggen aan de berekening van de volatiliteitsaanpassing, het mogelijke effect van een gedwongen verkoop van activa op het in aanmerking komend eigen vermogen en, tot slot, het effect dat een verlaging van een volatiliteitsaanpassing tot nul zal teweegbrengen.

Indien de verlaging van een volatiliteitsaanpassing tot nul zou resulteren in niet-naleving van het solvabiliteitskapitaalvereiste, dient de onderneming ook een analyse te maken van de maatregelen die zij

zou kunnen nemen om het niveau van het in aanmerking komend eigen vermogen ter dekking van de solvabiliteitskapitaalvereiste weer op peil te brengen of om haar risicoprofiel zodanig te verlagen dat weer wordt voldaan aan het solvabiliteitskapitaalvereiste .

In voorkomend geval dient de voornoemde analyse consistent te zijn met het geleidelijke-invoeringsplan als vermeld in punt V.ii.b.7 van deze circulaire.

iii. ORSA (art. 45, § 2bis)

In het kader van de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit [*ORSA*] dienen de ondernemingen krachtens artikel 45, § 2bis van Richtlijn 2009/138/EG een beoordeling uit te voeren van de naleving van de solvabiliteitskapitaalvereisten, waarbij de in artikel 77quinquies van Richtlijn 2009/138/EG bedoelde volatiliteitsaanpassing wel en niet in aanmerking wordt genomen. Bij deze beoordeling dient rekening te worden gehouden met voldoende aangepaste hypothesen en met verscheidene economische omstandigheden.

De aan de Bank gerichte kennisgevingsbrief moet een bevestiging bevatten dat voldaan is aan de vereisten inzake het risicobeheersysteem. Die verschillende beoordelingselementen moeten intern gedocumenteerd zijn en beschikbaar zijn voor verificatie door de Bank.

V. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van de overgangsmaatregelen (art. 308quater en art. 308quinquies Transitional Measures)

a. Basis voor de berekening van de twee overgangsmaatregelen (art. 308quater en art. 308quinquies)

De berekening en de uitvoering van de overgangsmaatregelen moeten in overeenstemming zijn met de Richtsnoeren van EIOPA van 2 februari 2015 inzake de tenuitvoerlegging van de langetermijngarantiemaatregelen (beschikbaar via de website van EIOPA: <https://eiopa.europa.eu/publications/eiopa-guidelines/guidelines-on-the-implementation-of-the-long-term-guarantee-measures>).

Voorts worden de volgende preciseringen gegeven met betrekking tot de basis voor de berekening van de volgende twee specifieke overgangsmaatregelen:

i. Overgangsmaatregel voor de risicovrije rentevoeten (art. 308quater)

Die maatregel wordt toegepast via een aanpassing van de risicovrije rentecurve die gebruikt wordt in de berekeningen van de *Best Estimate* met betrekking tot de toelaatbare portefeuille als bedoeld in artikel 20 van Richtlijn 2002/83/EG, zoals vastgesteld op de laatste datum van toepassing van die Richtlijn. Voor die portefeuille wordt de aanpassing berekend door het verschil te nemen tussen de in artikel 308quater, § 2a) bedoelde unieke discontovoet i^{SI} van *Solvency I* en de in artikel 308quater, § 2b) bedoelde unieke discontovoet i^{SII} van *Solvency II*. Die twee cijfers worden respectievelijk als volgt berekend :

Berekening van de unieke discontovoet van *Solvency I*

$$\sum_k \frac{CF_k}{(1+i^{SI})^k} = \sum_j \sum_k \frac{CF_k^j}{(1+i_k^{j,SI})^k}$$

Waarbij

- CF_k de verwachte waarde is van de voorziene niet-verdisconteerde cashflows op tijdstip k van de toelaatbare portefeuille.
- de parameter j een geheel van contracten is met een identieke technische rentevoet.
- CF_k^j de waarde is van de voorziene niet-verdisconteerde cashflows op tijdstip k van het geheel van overeenkomsten met als technische rentevoet $i_k^{j,SI}$.

$$\text{Waarbij } CF_k = \sum_j CF_k^j$$

Berekening van de unieke discontovoet van Solvency II

$$\sum_k \frac{CF_k}{(1+i^{SII})^k} = BE^{SII} \text{ en}$$

Waarbij

- CF_k de verwachte waarde is van de voorziene niet-verdisconteerde cashflows op tijdstip k van de toelaatbare portefeuille.
- BE^{SII} de *Best Estimate* van de toelaatbare portefeuille is.

De overgangsaanpassing moet worden herberekend op ieder moment dat de i^{SI} -discontovoet of de i^{SII} -discontovoet verandert, aangezien die twee voeten nooit identiek zullen zijn van het ene kwartaal tot het volgende. De overgangsaanpassing moet worden herberekend op kwartaalbasis. De *Best Estimate* van de toelaatbare portefeuille moet vervolgens herberekend worden op grond van de nieuwe rentecurve, in voorkomend geval door de hypothesen met betrekking tot het gedrag van de verzekeringsnemers aan te passen aan die nieuwe structuur, zodat de relevantie van die hypothesen ongewijzigd blijft.

EIOPA levert op maandbasis de *post-shock* risicovrije rentecurves die moeten worden gebruikt bij de berekening van de sub-modules SCR renterisico. Het gebruik van een overgangscurve voor de berekening van de *Best Estimate* van de toelaatbare portefeuille behelst het gebruik van een *post-shock* rentecurve voor de berekening van die sub-modules. De onderneming zal zelf die nieuwe *post-shock* overgangscurves moeten opstellen. Bovendien zal de onderneming ook het effect moeten berekenen van de overgangsaanpassing op de *Best Estimate*, het eigen vermogen en de SCR en dit op jaarbasis rapporteren in de reprotting template S.22.04.01.

Gelet op de frequentie, de omvang en de complexiteit van de aanvullende berekeningen met betrekking tot die overgangsmaatregel, wordt verwacht dat de ondernemingen die gebruik willen maken van deze maatregel, in detail de berekening documenteren van de overgangsaanpassing en het effect ervan op de verschillende balansposten en de SCR. Die documentatie moet worden gevalideerd door de actuariële functie en moet opgenomen worden in het aanvraagdossier.

ii. Overgangsmaatregel voor technische voorzieningen (art. 308quinquies)

De in artikel 308quinquies, § 2b) van Richtlijn 2009/138/EG bedoelde technische voorzieningen worden berekend in overeenstemming met artikel 15 van Richtlijn 73/239/EG, artikel 20 van Richtlijn 2002/83/EG en artikel 32 van Richtlijn 2005/68/EG, op de dag voor die waarop deze richtlijnen krachtens artikel 310 van Richtlijn 2009/138/EG worden ingetrokken.

De overgangsmaatregel voor technische voorzieningen kan worden toegepast per groep van homogene risico's (*Homogeneous Risk Groups*). Die overgangsmaatregel is binnen een bepaalde perimeter niet verenigbaar met de toepassing van de overgangsmaatregel voor de rentevoeten (art. 308quater), maar wel met het gebruik van de volatiliteitsaanpassing (VA, art. 77quinquies) en de matchingopslag (MA, art. 77ter).

Het bedrag van de overgangsaf trek wordt berekend door het verschil te nemen tussen de technische voorzieningen onder Solvabiliteit II en de technische voorzieningen onder Solvabiliteit I over de bestaande verzekeringsportefeuille op 1 januari 2016. Deze laatste omvatten eveneens de aanvullende voorziening die krachtens artikel 31, § 3 van het koninklijk besluit van 14 november 2003 wordt gevormd. Het maximale aftrekbare gedeelte neemt aan het eind van elk jaar lineair af van 100 % in het jaar dat begint op 1 januari 2016 tot 0 % op 1 januari 2032.

De overgangsaf trek moet zodanig beperkt worden dat de toepassing ervan in geen geval kan resulteren in een vermindering van de voor de gehele onderneming vereiste financiële middelen (d.w.z. de som van de technische voorzieningen op de Solvabiliteit II balans en de totale SCR) ten opzichte van de middelen die berekend worden volgens Solvabiliteit I (d.w.z. de som van de technische voorzieningen, met inbegrip van de aanvullende voorziening en de vereiste solvabiliteitsmarge). De ondernemingen moeten met die bovengrens rekening houden in hun berekening en moeten die bovengrens in voorkomend geval opnemen in de Solvency II-rapportering (zie bijlage 2, *Annex 2 LTG reporting template.xls*, tabblad S.22.05.01).

Bovendien vraagt de Bank, krachtens artikel 308quinquies, § 3 van Richtlijn 2009/138/EG, dat de bedragen van de technische voorzieningen, in voorkomend geval met inbegrip van het bedrag van de volatiliteitsaanpassing, die worden gebruikt bij de berekening van de overgangsaf trek, op tweejaarlijkse basis worden herberekend. Deze herberekeningen dienen voldoende gedocumenteerd te worden zodat ze verifieerbaar zijn.

Er dient ook rekening te worden gehouden met de veranderingen in de aanvullende voorziening bij elke herberekening van de overgangsaf trek. Deze is afhankelijk van de beslissingen van de Bank met betrekking tot mogelijke vrijstellingen van de verplichting tot dotatie van de aanvullende voorziening. In dit verband moet worden uitgegaan van het principe dat de Bank haar vrijstellingscriteria zal afstemmen op die van het ontwerp van Koninklijk Besluit op de statutaire jaarrekening van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen.

b. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank voor het gebruik van de twee overgangsmaatregelen over 16 jaar (art. 308quater en art. 308quinquies)

Bij haar beoordeling van de gepastheid en de toelaatbaarheid van het gebruik van de twee specifieke overgangsmaatregelen zal de Bank rekening houden met het zeer prospectieve karakter van de overgangperiode [16 jaar] alsook met een aantal elementen.

De volgende specifieke vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank zijn dus van toepassing voor de ondernemingen die de intentie hebben om een aanvraag in te dienen tot goedkeuring van de overgangsmaatregelen als bedoeld in de artikelen 308quater en 308quinquies van Richtlijn 2009/138/EG. Het volledige dossier moet ten minste de volgende elementen bevatten:

1. Documentatie over de berekeningen

De documentatie van alle relevante berekeningen, met inbegrip van de validatieverslagen van de actuariële functie.

2. **Standaardrapporteringstemplate**

De standaardrapporteringstemplate die een samenvatting geeft van het effect van de overgangsmaatregel op de technische voorzieningen onder Solvabiliteit II, op de SCR, op het eigen vermogen, alsook op andere relevante kerngegevens (b.v. TP_{SI} , knipperlicht- TP_{SI} , SCR_{SI} zonder de maatregel, vereiste solvabiliteitsmarge onder Solvency I, het deel van de portefeuille waarvoor een beroep gedaan wordt op de maatregel, ...). De template moet ook gevalideerd worden door de actuariële functie (zie bijlage 2, *Annex 2 LTG reporting template.xls*).

3. **ORSA (art. 45, § 2bis)**

In het kader van de beoordeling van het eigen risico en de solvabiliteit [ORSA] dienen de ondernemingen krachtens artikel 45, § 2bis van Richtlijn 2009/138/EG een beoordeling uit te voeren van de naleving van de solvabiliteitskapitaalvereisten, waarbij de overgangsmaatregelen met betrekking tot de artikelen 308quater en 308quinquies wel en niet in aanmerking worden genomen. Bij deze beoordeling dient rekening te worden gehouden met voldoende realistische en voorzichtige hypothesen en verscheidene economische omstandigheden, om aan te tonen dat de onderneming, op basis van geloofwaardige projecties van de marktomstandigheden en haar risicotolerantielimiets, in staat is om gedurende de volledige overgangsperiode te voldoen aan de regels inzake de overgangsaf trek. Het prospectief element van de maatregel (het effect op TP, SCR en OF) moet overeenstemmen met de prospectieve elementen en de *risk appetite* van de ORSA.

4. **Capital Management Plan**

De ondernemingen verstrekken op basis van hun *Capital Management Plan* alle gegevens omtrent de voor het beheer van hun eigen vermogen gehanteerde doelstellingen, beleidslijnen en processen, met inbegrip van de gegevens over het dividendbeleid en het beleid inzake toekenning van winstdeling. De ondernemingen moeten in hun *Capital Management Plan* rekening houden met het effect van de overgangsmaatregel over 16 jaar en met alle andere goedkeuringsmaatregelen of -elementen.

5. **Stressed Capital Plan**

De ondernemingen verstrekken op basis van hun *Stressed Capital Plan* gegevens omtrent de gezien hun bedrijfsstrategie verwachte ontwikkelingen van hun eigen vermogen over de tijdsperiode van hun bedrijfsplanning, de kapitaalplannen onder passende stressomstandigheden en hun voornemens wat betreft de terugbetaling of terugkoop van eigenvermogensbestanddelen of hun plannen om aanvullend eigen vermogen aan te trekken. De ondernemingen moeten in hun *Stressed Capital Plan* rekening houden met het effect van de overgangsmaatregel over 16 jaar en alle andere goedkeuringsmaatregelen of -elementen.

6. **Stresstests**

Rekening houdend met de mogelijkheid dat er zich ongunstige scenario's kunnen voordoen tijdens de overgangsperiode, wil de Bank de solvabiliteitssituatie en/of in voorkomend geval het realistische karakter van het geleidelijke-invoeringsplan (*phasing-in plan*) evalueren op basis van een aantal scenario's (gestandaardiseerde stressscenario's). Deze 3 scenario's zouden moeten slaan op verschillende rentecurvesituaties, verschillende VA-niveaus en verschillende stresssituaties voor marktrisico. Voorgesteld wordt om twee ogenblikkelijke scenario's op te leggen met projecties over 16 jaar (zie bijlage 3, *Annex 3 Stress Test template.xls*):

Het basisscenario is opgevat als een projectie zonder stress over 16 jaar. Dit scenario bevat de Solvency II-balans op tijdstip $t=0$ en een projectie van de balans van $t=1$ tot $t=16$ jaar op basis

van de EIOPA-curve met standaard een UFR van 4.2 % en het toepasselijke VA-niveau (momenteel is de VA gekalibreerd op 23 basispunten op 31/08/2015 voor de euro). Voor de projectie van de balansen blijft de EIOPA-curve constant en komt ze gedurende de volledige projectieperiode tot stand. De basisbalansen bevatten het effect van de overgangsmaatregel, de impact van alle andere door de onderneming gebruikte maatregelen waarvoor geen voorafgaande goedkeuring vereist is (VA, equity transitional, ..., zie bijlage 1) en desgevallend met inbegrip van alle andere maatregelen waarvoor de onderneming de voorafgaande goedkeuring van de Bank heeft gekregen (Internal Model, USP, Ancillary Own Funds, ..., zie bijlage 1).

De voor het basisscenario vereenvoudigde hypothesen zijn:

- De hypothesen met betrekking tot het verloop van de portefeuille zijn realistisch.
- De voor tijdstip $t=0$ gebruikte *Future Management Actions* blijven onveranderd van $t=1$ tot $t=16$.
- De elementen met een belangrijke en voorzienbare impact moeten in aanmerking genomen worden.
- Een herberekening van de SCR is optioneel voor tijdstip $t=1$ tot $t=16$ jaar, tenzij de impact belangrijk en voorzienbaar is.

Scenario 1 is opgevat als een simulatie van lage rente tijdens een langdurige periode. Dit scenario bevat een EIOPA-curve maar met een extrapolatie zonder UFR en met het toepasselijke VA-niveau (extrapolatie met Nelson-Siegel-methode). Voor de projectie van de balansen blijft de gebruikte curve constant en komt ze gedurende de volledige projectieperiode tot stand. De balans waarop de stresstest wordt uitgevoerd en de geprojecteerde balansen van $t=1$ tot $t=16$ jaar bevatten het effect van de overgangsmaatregel, de impact van alle andere door de onderneming gebruikte maatregelen waarvoor geen voorafgaande goedkeuring vereist is (VA, equity transitional, ..., zie bijlage 1) en in voorkomend geval met inbegrip van alle andere maatregelen waarvoor de onderneming de voorafgaande goedkeuring van de Bank heeft gekregen (Internal Model, USP, Ancillary Own Funds, ..., zie bijlage 1).

De voor scenario 1 vereenvoudigde hypothesen zijn de volgende:

- De hypothesen met betrekking tot het verloop van de portefeuille zijn realistisch
- De voor tijdstip $t=0$ gebruikte *Future Management Actions* blijven onveranderd van $t=1$ tot $t=16$.
- De elementen met belangrijke en voorzienbare impact moeten in aanmerking genomen worden.
- Een herberekening van de SCR is optioneel voor tijdstip $t=1$ tot $t=16$ jaar, tenzij de impact belangrijk en voorzienbaar is.

Scenario 2 is opgevat als een simulatie van rente zonder stress in combinatie met stress op tijdstip $t=0$ op de financiële instrumenten (bonds, equities, properties), met dien verstande dat dit stressscenario zich op elk moment in de toekomst kan voordoen. Dit scenario bevat een upward stress op de (corporate en sovereign) spreads met een gedeeltelijke compensatie via een verhoging van het VA-niveau (stressed VA van 99 basispunten), gekoppeld aan een downward stress op aandelen (-41 %), een downward stress op residential property (-17 %) en op commercial property (-41 %). De activastressfactoren zijn identiek aan de laatste kalibraties van EIOPA voor de *Insurance Stress Test 2014*. De balans waarop de stresstest wordt uitgevoerd bevat het effect van de overgangsmaatregel (zonder dat het bedrag van de overgangsaftrek herberekend wordt naar aanleiding van het stressscenario), de impact van alle andere door de onderneming gebruikte maatregelen waarvoor geen voorafgaande goedkeuring vereist is (VA, equity transitional, ..., zie bijlage 1) en in voorkomend geval met inbegrip van alle andere

maatregelen waarvoor de onderneming de voorafgaande goedkeuring van de Bank heeft gekregen (Internal Model, USP, Ancillary Own Funds, ..., zie bijlage 1).

Ondernemingen kunnen te allen tijde een goedkeuringsaanvraag indienen om gebruik te mogen maken van de overgangsmaatregelen. Idealiter wordt het dossier beoordeeld op basis van de laatst beschikbare kwartaalcijfers. De verschillende voor scenario 1 en scenario 2 te gebruiken rentecurves zullen worden ontwikkeld door de diensten van de Bank en zullen op eenvoudig verzoek beschikbaar zijn.

Er zij opgemerkt dat de resultaten van deze stressscenario's indicatief zijn en in aanmerking zullen worden genomen bij de beoordeling van het dossier, zonder echter automatisch tot een conclusie te leiden.

7. *Phasing-in plan* (art. 308sexies)

Indien de aanvullende informatie of de ORSA zouden aantonen dat zonder de toepassing van de overgangsmaatregelen van artikel 308quater en artikel 308quinquies van Richtlijn 2009/138/EG niet aan het solvabiliteitskapitaalvereiste zou worden voldaan ($SCR < 100\%$), dient de onderneming aan de Bank een realistisch geleidelijke-invoeringsplan [*phasing-in plan*] te bezorgen waarin wordt aangegeven welke maatregelen er zijn gepland om aan het einde van de overgangsperiode het niveau van het in aanmerking komend eigen vermogen ter dekking van het solvabiliteitskapitaalvereiste weer op peil te brengen of om haar risicoprofiel zodanig te verlagen dat weer wordt voldaan aan het solvabiliteitskapitaalvereiste.

Dit geleidelijke-invoeringsplan dient rekening te houden met projecties op jaarbasis van de solvabiliteitsituatie (waarde van de technische voorzieningen en van de activa, de SCR volgens de standaardformule of volgens een intern model¹ en het beschikbaar eigen vermogen ter dekking van de SCR), en dit over de volledige overgangsperiode en onder voldoende realistische economische omstandigheden en andere hypothesen op basis van verifieerbare indicatoren en parameters. Met betrekking tot de projecties voor het realistisch geleidelijke-invoeringsplan verwacht de Bank dat de ondernemingen:

- bevestigen dat alle hypothesen die in het geleidelijke-invoeringsplan worden gebruikt, gevalideerd zijn;
- een gevoeligheidsanalyse uitvoeren m.b.t. de voornaamste hypothesen uit het geleidelijke-invoeringsplan;
- de relevantie en marktconformiteit van de gebruikte economische indicatoren en marktwaarden evenals het conservatieve karakter van eventueel gebruikte vereenvoudigingen verantwoorden;
- aantonen dat het vereiste solvabiliteitskapitaal met voldoende marge gedekt kan worden onder verschillende economische omstandigheden en met voldoende conservatisme wat betreft het in aanmerking nemen van toekomstige resultaten;
- aantonen dat het niveau van solvabiliteitskapitaal tijdens de overgangsperiode convergeert naar het niveau dat coherent is met de *risk appetite* als opgenomen in de ORSA, in voorkomend geval een verantwoording geven van de afwijkingen;
- aantonen dat de gehanteerde parameters van winstgevendheid onderworpen zijn aan een kritische analyse. Een loutere extrapolatie op basis van het verleden is niet toereikend;

¹ Enkel indien dit goedgekeurd zou zijn door de Bank. De Bank behoudt zich in dit verband steeds het recht voor om deze berekeningen met de standaardformule op te vragen.

- de impact van andere overgangsmaatregelen (zoals de overgangsmaatregel op eigenvermogensbestanddelen [art. 308ter, § 9 en § 10], de overgangsmaatregel voor de module “aandelenrisico” [art. 308ter, § 13]) integreren in hun geleidelijke-invoeringsplan;
- indien gebruik gemaakt wordt van een volatiliteitsaanpassing: de gevoeligheidsanalyse voor de hypothesen die ten grondslag liggen aan de berekening van de volatiliteitsaanpassing, het mogelijke effect van een gedwongen verkoop van activa op het in aanmerking komend eigen vermogen en het effect dat een verlaging van een volatiliteitsaanpassing tot nul kan teweegbrengen, integreren in hun geleidelijke-invoeringsplan.

De resultaten van de vermelde projecties dienen voldoende gedetailleerd te zijn zodat een verificatie van de impact van de voornaamste hypothesen mogelijk is.

De Bank behoudt zich het recht voor om aanvullende informatie en berekeningen op te vragen indien zij oordeelt dat de gehanteerde hypothesen onvoldoende conservatief zijn of dat de verstrekte gegevens onvoldoende informatie geven over de impact van de gehanteerde hypothesen op de resultaten.

VI. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het in aanmerking nemen van aanvullend vermogensbestanddelen (art. 90 Ancillary Own Funds)

Bij haar beoordeling van de gepastheid en toelaatbaarheid van het in aanmerking nemen van aanvullendvermogensbestanddelen, zal de Bank rekening houden met alle elementen van het aanvraagdossier als gespecificeerd in Uitvoeringsverordening (EU) 2015/499 van de Commissie van 24 maart 2015 (beschikbaar via de volgende link : http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2015_079_R_0004&from=FR) en de EIOPA-richtsnoeren inzake het in aanmerking nemen van aanvullendvermogensbestanddelen (beschikbaar op de EIOPA-website <https://eiopa.europa.eu/Pages/Guidelines/Guidelines-on-ancillary-own-funds.aspx>).

VII. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het in aanmerking nemen van vermogensbestanddelen die niet opgenomen zijn in het overzicht van eigenvermogensbestanddelen. (art. 95 Own Funds items not on the list of items referred to in Art. 97)

Bij haar beoordeling van de classificatie van eigenvermogensbestanddelen die niet opgenomen zijn in het overzicht van eigenvermogensbestanddelen, zal de Bank rekening houden met alle elementen van de EIOPA-richtsnoeren inzake de classificatie van eigen vermogen van 2 februari 2015 (beschikbaar op de EIOPA-website <https://eiopa.europa.eu/Pages/Guidelines/Guidelines-on-Classification-of-Own-Funds.aspx>).

VIII. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van ondernemingsspecifieke parameters ter vervanging van een subset van parameters binnen de opzet van de standaardformule (art. 104, § 7 Undertaking Specific Parameters)

Bij haar beoordeling van de gepastheid en de toelaatbaarheid van het gebruik van ondernemingsspecifieke parameters ter vervanging van een subset van parameters binnen de opzet van de standaardformule zal de Bank rekening houden met alle elementen van het aanvraagdossier als gespecificeerd in Uitvoeringsverordening (EU) 2015/498 van de Commissie van 24 maart 2015 (beschikbaar via de volgende link: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2015_079_R_0003&from=FR) en de EIOPA-richtsnoeren inzake

ondernemingsspecifieke parameters van 2 februari 2015 (beschikbaar op de EIOPA-website <https://eiopa.europa.eu/Pages/Guidelines/Guidelines-on-undertaking-specific-parameters.aspx>).

IX. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het vestigen van effectiseringsvehikels op het grondgebied (art. 211 Special Purpose Vehicles)

Bij haar beoordeling van de gepastheid en de toelaatbaarheid van het vestigen van effectiseringsvehikels zal de Bank rekening houden met alle elementen van het aanvraagdossier als gespecificeerd in Uitvoeringsverordening (EU) 2015/462 van de Commissie van 19 maart 2015 (beschikbaar via de volgende link : http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2015_076_R_0006&from=EN).

X. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de goedkeuringsprocessen voor het gebruik van de sub-module “aandelenrisico op basis van looptijd” (art. 304 Duration-based equity sub-module)

Bij haar beoordeling van de gepastheid en toelaatbaarheid van de sub-module “aandelenrisico op basis van looptijd” in het kader van de standaardformule zal de Bank rekening houden met alle elementen van het aanvraagdossier zoals gespecificeerd in artikel 304 van Richtlijn 2009/138/EG.

XI. Vereisten inzake de overgangsmaatregel voor de sub-module “aandelenrisico” (art. 308ter Equity transitional)

De overgangsmaatregel voor de sub-module “aandelenrisico” van artikel 308ter, § 13 dient optioneel en zonder voorafgaande goedkeuring te worden toegepast. De maatregel is van toepassing op de portefeuille van aandelen die voor 2 januari 2016 door de onderneming zijn verworven en waarvoor het gebruik van de sub-module “aandelenrisico op basis van looptijd” (art. 304 van Richtlijn 2009/138/EG) niet van toepassing is of waarvoor geen goedkeuring is verleend. De aandelenportefeuille waarop deze overgangsmaatregel van toepassing is, moet dus identificeerbaar en verifieerbaar zijn en apart gerapporteerd worden.

Voor de toepassing van de overgangsmaatregel voor de sub-module “aandelenrisico” krachtens artikel 308ter, § 13 wordt verwezen naar de technische regulerings- en uitvoeringsnormen van 27 november 2014 (beschikbaar als consultatiedocument op de EIOPA-website https://eiopa.europa.eu/Publications/Consultations/EIOPA_EIOPA-CP-14-061_ITS_Equity_charge.pdf) waarin de te volgen procedures worden beschreven voor de identificatie en documentatie van de relevante aandelenportefeuille.

Er zij opgemerkt dat voor de toepassing van de overgangsmaatregel, de standaardparameter die moet worden gebruikt bij de berekening van de sub-module “aandelenrisico” volgens de standaardformule zonder gebruik te maken van de in artikel 304 beschreven optie, de symmetrische aanpassing moet bevatten van het aandelenkapitaalvereiste als gedefinieerd in artikel 172 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie. Zo moet de ten minste lineaire overgang van 22 % voor het jaar dat begint op 1 januari 2016 naar de standaardparameter vanaf 1 januari 2023 aangepast worden naargelang van het verloop van de symmetrische aanpassing van het aandelenkapitaalvereiste.

XII. Vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van het goedkeuringsproces voor het gebruik van een geheel en gedeeltelijk intern model (art. 112-113 Full and Partial Internal Models, art. 230-231 Group Internal Model)

Bij haar beoordeling van de gepastheid en de toelaatbaarheid van het gebruik van een geheel of gedeeltelijk intern model, zal de Bank rekening houden met alle elementen van het aanvraagdossier als gespecificeerd in de artikelen 343 tot 350 van Gedelegeerde Verordening (EU) 2015/35 van de Commissie van 10 oktober 2014 en Uitvoeringsverordeningen (EU) 2015/460 en 2015/461 van de Commissie van 19 maart 2015 (beschikbaar via de volgende links: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2015_076_R_0004&from=EN en http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2015_076_R_0005&from=EN), en dit volgens het formaat als gespecificeerd in mededeling NBB_2015_05 van 2 februari 2015 (http://www.nbb.be/doc/cp/nl/2015/20150202_NBB_2015_05.pdf).

Niettegenstaande de punten II tot en met XIII behoudt de Bank zich het recht voor om, in het kader van de toepassing van Solvabiliteit II, deze aanvullende informatie vroeger op te vragen indien zij dit noodzakelijk acht, of aanvullende informatie op te vragen gelet op de solvabiliteitssituatie van de onderneming.

XIII. Procedure voor de beoordeling door de Bank en goedkeuringstermijnen

Voor de verschillende kennisgevings- en goedkeuringsprocedures moeten de door de Bank vereiste gegevens worden ingediend bij de dossierbeheerder van de Bank.

Voor de in deze circulaire opgenomen goedkeuringsprocedures bevestigt de Bank de ontvangst van de goedkeuringsaanvraag van de onderneming. De Bank is voornemens binnen 30 dagen na de datum van ontvangst van de aanvraag te bevestigen of de deze volledig is. Een goedkeuringsaanvraag wordt als volledig beschouwd indien ze alle door de Bank vereiste gegevens bevat. Wanneer de Bank vaststelt dat de aanvraag niet volledig is, deelt zij de onderneming onmiddellijk mee dat de termijn voor goedkeuring nog niet is aangevangen en specificeert zij waarom de aanvraag niet als volledig wordt beschouwd. Wanneer de Bank heeft bevestigd dat een aanvraag volledig is, belet dit haar niet om aanvullende informatie te verzoeken die zij voor haar beoordeling nodig heeft. In het verzoek worden de verlangde aanvullende informatie en de redenen voor het verzoek gespecificeerd. Bij de beoordeling van de aanvraag mag de Bank de onderneming verzoeken om aanpassingen of wijzigingen aan te brengen.

De Bank zorgt ervoor dat zij binnen zes maanden vanaf de ontvangst van een volledige aanvraag een besluit neemt over de aanvraag.

De dagen tussen de datum waarop de Bank om dergelijke informatie of aanpassingen verzoekt, en de datum waarop zij die informatie ontvangt, worden niet meegeteld in de vastgestelde termijn van 6 maanden. Deze bepaling is niet van toepassing voor de goedkeuringsprocedure voor het gebruik van een geheel of gedeeltelijk intern model.

XIV. Inwerkingtreding

Deze circulaire treedt in werking op de dag volgend op de bekendmaking ervan. Deze circulaire vervangt *Circulaire NBB_2015_15: Aanvullende vereisten inzake het indienen van informatie bij de Bank in het kader van de voorbereiding van Solvabiliteit II* alsook de *Mededeling NBB_2015_13 / Solvency II – Het gebruik van de risico-vrije rentecurve gepubliceerd door EIOPA*.

Een kopie van deze circulaire wordt aan de commissaris(sen), erkend(e) revisor(en) van uw instelling gericht.

Hoogachtend

Jan Smets
Gouverneur

Bijlagen: 3